

Marija Tonković
povjesničarka umjetnosti
viša kustosica, voditeljica fotografske zbirke
u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu

Fotograf Franjo Mosinger u kontekstu
Novih objektivnosti i Bauhauusa

doktorska disertacija
Mentor: dr. sc. Zvonko Maković, red. prof.
u miru

Disertacija je obranjena 10. srpnja 2012,
na Filozofskom fakultetu Sveučilišta
u Zagrebu, pred povjerenstvom:
dr. sc. Jasna Galjer, izv. prof. (predsjednica)
Akademik Tonko Maroević, znan. savjetnik
u miru
dr. sc. Frano Dulibić, izv. prof.

SAŽETAK

Cilj ovoga rada bio je dokumentarno i stilski razvojno obraditi djelovanje Franje Mosingera u hrvatskoj sredini, posebno u njegovom najkreativnijem razdoblju od povratka s bečkog školovanja do odlaska iz Zagreba, tijekom kojega je modernizirao hrvatsku fotografiju i učinio je dijelom vitalne europske matice. U tu svrhu trebalo je upoznati se s nastankom "nove fotografije" na izvorištu i deducirati njene značajke, da bi se preko njih dokazala Mosingerova suvremenost. Za punu valorizaciju Mosingerove uloge trebalo je istražiti i fotografski piktorijalizam koji on sam napušta, stvaralaštvo mlađih fotografa koji nastavljaju na njegovom tragu te ulogu ilustriranog tiska u razvoju novih žanrova.

Iz prikaza njegova stručnog i umjetničkog rada razvidno je kako je Franjo Mosinger modernizirao hrvatsku fotografiju. Odrastao je i školovao se u duhu piktorijalizma, fotografskog imitiranja slikarstva secesije ili akademizma. Poslije Prvoga svjetskog rata u njegovu fotografiju ulaze neki od ekspresionističkih postulata suvremenog njemačkog nijemog filma. S pojavom *Nove*

objektivnosti i *Bauhauusa* Mosinger prihvaća načela "nove fotografije" – novu tipologiju i pristup motivu te fotografsku sintaksu primjerenu posebnosti fotografskog medija. Mosingerovo shvaćanje fotografije kao samostalne umjetničke djelatnosti pokazuju njegove izložbe u umjetničkim salonima pod tematskim ili stilskim naslovima kao i signiranje fotografija.

Imao je velik utjecaj i kao fotografski urednik časopisa *Kulisa*, ne samo objavljivanjem fotografija najzanimljivijih suvremenih umjetnika, pri čemu su i njegove vlastite morale zadovoljavati taj visoki kriterij, nego i pišući o tehničkim pitanjima, dajući stručne savjete ili osvrte na suvremena događanja.

Na osnovi rezultata ovoga rada možemo ustvrditi da je Franjo Mosinger stvorio zdrav temelj na kojemu su sljedeće generacije hrvatskih fotografa mogle zasnivati svoje djelovanje. ✕